

KURSUSSE IN LETTERKUNDE EN TAALKUNDE AAN DIE PU VIR CHIO

ALGEMENE TAAL- EN LITERATUURWETENSKAP

Die vak omvat twee onderskeie afdelings: 'n letterkundige en 'n taalkundige, wat gelykwaardig is en ewe veel periodes per week het.

Literatuurwetenskap

Die Algemene Literatuurwetenskap bestudeer die algemene kenmerke van die literatuur, en kyk na wat literatuur maak van 'n literêre werk. Dit leer die student waarna hy of sy moet oplet wanneer hulle 'n literêre werk bestudeer. Al die groot kritiese benaderingswyses van die literatuur word in die kursus behandel. Die student leer in hierdie kursus hoe om reg te lees, te analiseer, te kritiseer en te evalueer.

Taalwetenskap

Die Algemene Taalwetenskap is die wetenskap wat menslike taal in die algemeen bestudeer. Die vak wil ook voornemende taalonderwysers toerus dat hulle met insig en gemak die taalkundegeedeelte van die taalkunde waarvoor hulle op skool verantwoordelik sal wees, sal kan behartig. Die Algemene Taalwetenskap leer hoe 'n taal inmeekaarsit, watter elemente daarin voorkom en hoe die elemente werk. Dit is 'n sentrale taalkunde wat die bestudering van enige ander taal grootliks kan vergemaklik.

Vakkombinasies

Die studie van al die besondere literatuur (Engels, Duits, Frans, Latyn, die inheemse tale van die swart mense van Suid-Afrika) vorm almal gewenste en ideale kombinasies met die Algemene Taal- en Literatuurwetenskap. Verder ook vakke soos Kunstgeskiedenis, Biblioteekkunde, Geskiedenis, Kommunikasie- en Perswetenskap, Musiekvakke, Spraakleer en Drama.

Algemene Taal- en Literatuurwetenskap is 'n gewone driejarige B.A.-vak, wat nagraads gevolg kan word deur Honneurs en M.A. tot by die doktorsgraad, soos enige ander taal- en literatuurwerk.

Beroepsmoontlikhede

Die Algemene Taal- en Literatuurwetenskap berei voor vir enige beroep waarin die literatuur- en taalstudie 'n aanbeveling is: die onderwys (die Algemene Taal- en Literatuurwetenskap is hoogs diensbaar vir die onderwys in enige taal- en literatuurvak soos Afrikaans, Engels of Duits), die joernalistiek, radio en TV, enige taalburo (van die spoorweë, poswese of industrieë), vertaalwerk, woordeboekwerk, biblioteekdiens, skakelwerk, navorsings- en administratiewe werk by liggame soos die RGN en die Provinsiale dienste.

AFRIKAANS-NEDERLANDS

A. Die Vak Afrikaans-Nederlands

1. Identifisering van die vak Afrikaans-Nederlands

As vak is Afrikaans-Nederlands soortgelyk aan vakke soos Duits en Engels aan hierdie universiteit. Studie in die vak is gerig op Afrikaans en Nederlands.

Afrikaans-Nederlands is nie dieselfde as Algemene taal- en literatuurwetenskap as vak nie. Algemene taal- en literatuurwetenskap (let op *algemeen*) is 'n teoretiese vak wat gerig is op 'n studie van die verskynsel taal en die verskynsel letterkunde oor die algemeen. Die studie in Afrikaans-Nederlands is spesifiek gerig op die Afrikaanse en Nederlandse taal en op die Afrikaanse en Nederlandse letterkunde en die geskiedenis daarvan. Afrikaans-Nederlands en Algemene taal- en literatuurwetenskap is twee afsonderlike vakke.

2. Die inhoud van Afrikaans-Nederlands as vak

2.1 Die objek (onderwerp) van studie in hierdie vak is tweërlei:

2.1.1 Taalkunde: 'n studie van alle aspekte van die Afrikaanse taal (klankleer, woordleer, sinsleer, betekenisleer) en sy verband met Nederlands (dus ook die geskiedenis daarvan.)

2.1.2 Letterkunde: 'n studie van Afrikaans en Nederlandse letterkundige werke (prosa, drama en digkuns) en die geskiedenis daarvan.

2.2 Benadering (belangrik): In die vak Afrikaans-Nederlands is die benadering *wetenskaplik* en nie prakties nie. Dit beteken onder andere:

2.2.1 Dat die student ingelei word in die taalwetenskap in sy studie van die

Afrikaanse en Nederlandse taal *en* in die literatuurwetenskap in sy studie van die Afrikaanse en Nederlandse letterkundige werke.

2.2.2 Dat die student nie geleer word om skrywer te word nie en nie in die eerste plek geleer word om te spel (soos op skool) nie. (Nader besonderhede in Jaarboek.)

3. Leergang van die vak Afrikaans-Nederlands

3.1 Afrikaans-Nederlands kan *deurlopend* geneem word, dit wil sê voorgaads as eerste-, tweede- en derdejaarsvak sowel as nagraads: Honns. B.A., M.A. en D.Litt.

3.2 Leergangsgroepe: As 'n vak uit die taalwetenskappe is Afrikaans-Nederlands kombineerbaar met die volgende: alle tale plus Algemene taal- en literatuurwetenskap, Dramakunde, Spraak- en vertolkingskunde, Kommunikasiekunde, Biblioteekkunde, Bybelkunde, Geskiedenis, Kultuurkunde, Wysbegeerte, Sosiologie, Psigologie. (Nader besonderhede in Jaarboek.)

4. Die nut van die vak Afrikaans-Nederlands

4.1 Beroepswaarde

4.1.1 Onderwys: Afrikaans-Nederlands is 'n belangrike vak vir die Afrikaans-onderwyser in die hoërskool, veral Afrikaans-Nederlands III of nagraadse studie vir die senior onderwys. Die grootste persentasie van alle studente van Afrikaans-Nederlands gaan na die onderwys.

4.1.2 Ander beroepe: As steunende vak vir Kommunikasiekunde en Spraak- en vertolkingskunde het Afrikaans-Nederlands beroepswaarde vir die joernalis of radioman, televisiemans en byvoorbeeld skakelbeampte in verband met kultuurbevordering onder die departement Nasionale Opvoeding. Dieselfde geld vir die bibliotekarisberoep en aanverwante beroepe. Op taalgebied dien dit tot vorming van vertalers, reklamemans en leksikograwe (woordeboekmakers).

4.2 Algemene vormende waarde

As studie van 'n aspek van die kultuur van die Afrikaner het dit 'n besonder kultureel vormende waarde – seker die belangrikste rede waarom voornemende predikante Afrikaans-Nederlands neem.

4.3 Wetenskaplike waarde

Deur Afrikaans-Nederlands te neem kan 'n student gevorm word as geeswetenskaplike, wat 'n loopbaan as taalwetenskaplike of literatuurwetenskaplike tot gevolg kan hê. In hierdie opsig kan studie in Afrikaans-Nederlands ter voorbereiding dien vir 'n navorsersberoep by die RGN of NALN.

B. Die Vak Afrikaans (moet nie met Afrikaans-Nederlands verwar word nie)

Plek in die leergang

Afrikaans is 'n eenjarige kursus wat as 'n enkele taalkursus vir B.A. geneem kan word. Dit verleen nie toegang tot 'n tweede kursus nie.

C. Afrikaans Sekondêr

1. Plek in die leergang

Dit is 'n uitsluitlik beroepsgerigte vak wat as verpligte vak of spesialiteitsvak veral vir die onderrig van Afrikaans in die hoërskool geneem word.

2. Inhoud

'n Onderwysgerigte studie van die Afrikaanse taal en letterkunde, met *insluiting* van enkele Nederlandse voorgeskrewe werke.

Honns. B.A.

Studente neem vier kursusse soos volg:

(Vir hoofrigting Letterkunde)

1. Minstens een taalkundekursus.
2. Minstens een kernkursus in Afrikaanse letterkunde.
3. Minstens een kernkursus in Nederlandse letterkunde.
4. Vrye keuse uit die kernkursusse of ondersteunende kursusse hieronder.

(Vir hoofrigting Taalkunde)

Minstens een letterkundekursus.

Drie taalkundekursusse van eie keuse.

M.A.

Studente neem twee kursusse van eie keuse uit die kernkursusse en wat nog nie vir Honns. B.A. geneem is nie, en skryf daarna 'n verhandeling onder leiding van 'n vakdosent.

Kernkursusse

Afrikaanse digkuns
Moderne Afrikaanse prosa
Moderne drama
Nederlandse liriek
Nederlandse prosa
Literêre teorie
Grammatika (slegs vir letterkundestudente)
Historiese taalkunde
Fonologie
Dialektiek
Semantiek
Sintaksis
Morfologie

Ondersteunende kursusse

Afrikaanse en Nederlandse kinderliteratuur
Literatuur en lewensbeskouing

BANTOETALE

Die Departement Bantoetale gee onderrig in drie Bantoetale: Noord-Sotho, Tswana en Zoeloe. Op Potchefstroom word Tswana en Zoeloe ook na-uurs aangebied. By die Vaalriviertak word Zoeloe en Noord-Sotho sowel voltyds as na-uurs aangebied.

Die aard van die opleiding

Onderrig in die Bantoetale behels hoofsaaklik die akademiese bestudering daarvan. Naas die akademiese bestudering word besonder baie aandag gewy aan die praktiese aanleer van elke taal.

In die eerste kursus word 'n inleiding tot die fonetiek, fonologie, morfologie en sintaksis van die tale gegee. Verder doen die student ook praktiese take soos mondelinge werk, vertalings en opstelle.

In die tweede kursus word die studie van die fonetiek, fonologie, morfologie en sintaksis voortgesit. Voorgeskrewe werke word ook behandel. Aandag word ook gegee aan die karaktertrekke van die Bantoetale en geskiedenis van die Bantoetaalondersoek.

In die derde kursus word 'n meer diepgaande studie van die fonologie, morfologie en sintaksis van die hooftaal en sustertale gemaak. Aandag word aan enkele literêre werke, wat verteenwoordigend van die verskillende genres is, gegee.

As hulpmiddels by die praktiese aanleer van die taal word 'n baie moderne taallaboratorium gebruik, en daar is 'n kasetlaboratorium wat vir Bantoetale ingerig is. Studente maak van hulle tweede jaar af gebruik van hierdie laboratorium. Van tyd tot tyd onderneem die dosente en studente van die departement opvoedkundige toere na een of ander tuisland.

Toelatingsvereistes en vakkeuses

Die gewone vereistes vir toelating tot die graad BA is hier ook van toepassing. 'n Spreekkennis of 'n vorige opleiding in 'n spesifieke Bantoetaal is *nie* 'n vereiste nie. Daar word aanvaar dat die student aan die PU vir CHO die eerste keer met so 'n studie in aanraking sal kom.

Moontlike vakkombinasies is die volgende: Zoeloe en Tswana of Zoeloe en Noord-Sotho as hoofvakke, as die student in die Bantoetale wil spesialiseer.

'n Bantoetaal en Ontwikkelingsadministrasie of Bedryf- en Personeelsielkunde of Volkekunde bied die student 'n toegang tot verskeie arbeidsvelde.

'n Bantoetaal en een van die volgende skoolvakke bied aan die student onder andere die geleentheid om tot die onderwysberoep toe te tree: Afrikaans-Nederlands, Frans, Engels, Duits, Geografie, Geskiedenis, Liggaamlike Opvoedkunde, Bybelkunde, Biblioteekkunde, Algemene Taal- en Literatuurwetenskap en Wiskunde.

Benewens die graadkursus met 'n taal as hoofvak, kan 'n student ook 'n onderwysdiploma verwerf met 'n Bantoetaal as hoof- of as byvak.

Nagraadse studie

Daar is ruim geleentheid vir nagraadse studie in Bantoetale, en die grade Honns. BA, MA, en D.Litt. kan hier verwerf word in 'n literêre of taalkun-

dige rigting.

Werkgeleenthede

Daar is ruim werkgeleenthede vir 'n persoon wat toegerus is met 'n graad in Bantoetale. Aantreklike betrekings bestaan in die onderwysdepartement, die Departement van Onderwys en Opleiding, Departement van Justisie, die SAUK, die mynboubedryf en by stadsrade, private instansies soos groot bedrywe en teologie.

DUIITS

Die doel en waarde van die studie van Duits

Ons doel met die aanbieding van hierdie vak is in die eerste plek om die student se vaardigheid in die gebruik van hierdie moderne omgangstaal te verhoog en om aan haar/hom terselfdertyd 'n insig te gee in die wese van die Duitse taal en letterkunde. Duits as een van die oudste Germaanse tale ontsluit die samestelling van 'n taal in al sy fasette. Nie alleen het die groot vormrykdom van Duits 'n groot vormende waarde vir die student nie, maar dit ondersteun en verhelder ander Germaanse tale in 'n besondere mate. Die Duitse letterkunde is een van die omvattendste in die Germaanse wêreld en vir alle vakke lewer die vakliteratuur in Duits 'n feitlik onmisbare bydrae.

Natuurlik is die Duitse spreuk-spreekwoord:

So viele Sprachen als man kann,

So viele Male ist man ein Mann

'n opsetlike oordrywing. Dit is seker nie die geval dat die beheer van nog 'n bykomende taal ons algehele mens-wees verdubbel of vermenigvuldig nie. Tog lê daar veel waarheid in hierdie spreekwoord insoverre dit die vergroting van die geestelike horison van die mens wat deur die kundigheid van 'n bykomende kultuurtaal bereik word, beklemtoon deur opsetlike oorbe-klemtoning. Dit geld in 'n besondere mate vir Duits, die taal van een van ons belangrike stamkulture wat vir baie eeue 'n leidende rol in die geesteslewe van die Westerse wêreld gespeel het. En 'n tweede waarheid lê in hierdie spreekwoord opgesluit, naamlik dat 'n taal 'n vaardigheid is en nie net op kennis en insig berus nie. Daarom praat die Duitser van „kann” en nie van „kennt” nie as hy na taalvaardigheid verwys.

Toelatingsvereistes

Studente wat Duits as 'n matriekvak geslaag het en universiteitsvrystelling het, kan vir Duits I inskryf. Studente wat nie Duits as matriekvak gehad het nie, kan die kursus Duits Spesiaal volg.

Duits Spesiaal

Hierdie kursus is oorspronklik ingestel om 'n basiese leeskennis van Duits aan studente oor te dra ten einde vakliteratuur in Duits te kan bestudeer. Hoewel die kursus nog steeds in hierdie behoefte wil voorsien, is dit intussen uitgebrei om dit vir begaafde en hardwerkende studente moontlik te maak om langs hierdie weg ook toegang tot Duits I te verkry. Die kursus bestaan uit twee afdelings wat in twee afsonderlike vraestelle geëksamineer word. Afdeling Een behels 'n grondige studie van die taalleer van moderne Duits. Afdeling Twee behels vertalings uit Duits in 'n amptelike landstaal en omgekeerd. By die bereiking van 'n peil van plus 70 persent in hierdie afdelings kan 'n student hom vir 'n derde vraestel in Januarie van die daaropvolgende jaar aanmeld. Die suksesvolle aflegging van hierdie eksamen verleen toegang tot Duits I. Voorbereiding vir hierdie derde eksamen geskied hoofsaaklik deur selfstudie maar volgens 'n leerprogram opgestel deur die departement Duits.

Beroepsmoontlikhede

Die meeste van ons studente wat Duits as een van hulle hoofvakke neem, word onderwysers. Ons universiteit kry uit al vier provinsies aanvraag na onderwysers in Duits. Verder verleen 'n studie van Duits in verbinding met ander vakke toegang tot die volgende beroepe: die diplomatieke diens, kommunikasiewese, biblioteekwese, toerisme, vertalers en tolke.

Duits is ook 'n waardevolle ondersteunende vak vir teoloë, regs wetenskaplikes, musiekstudente, geskiedkundiges en sosioloë. Teologiese studente en alle nagraadse studente in die natuurwetenskappe word verplig om minstens 'n leeskennis van Duits te verwerf.

Voorgraadse kursusse

Aangesien heelwat studente net 'n eenjarige kursus in Duits volg, word in die eerste jaar 'n breë oorsig oor die ontwikkeling van die Duitse letterkunde gegee. Aan die hand van geselekteerde gedigte en voorgeskrewe prosawerke

word die belangrikste stylepogge bestudeer. Verder behels die kursus 'n voortgesette studie van vormleer en sintakse, taal- en styloefeninge waaronder parafrase précis en omvormingsoefeninge en een periode taallaboratoriumoefeninge vir elke student. Die weeklikse periodeverdeling is as volg: Letterkunde: twee periodes, Voorgeskrewe Werke: twee periodes, Taal- en styloefeninge: twee periodes. Oor elk van hierdie drie afdelings word aan die einde van die jaar een twee-uur vraestel geskrywe, terwyl in die loop van die akademiese jaar natuurlik toetse en skriftelike werkstukke geskryf word.

In die tweede studiejaar word voortgesette aandag aan die grammatika en taal oefeninge gegee. 'n Kleiner bestek van die letterkunde, naamlik die negentiende eeu, word nou intensief behandel en 'n kursus in Duitse klankleer en fonetiek kom by. Insteede van die weeklike taallaboratoriumperiode het die student nou een (en as die rooster dit toelaat twee) gespreksperiodes met die dosent oor temas van alledaagse aard soos ontbyt, 'n treinreis, 'n besoek aan die teater en dies meer. Die doel van hierdie intensief voorbereide gesprekke is om die gebruik van die moderne omgangstaal te verbeter.

Die derde studiejaar is ten opsigte van periodeverdeling 'n voortsetting van die tweede. Die periode vir fonetiek word nou vervang met 'n inleiding tot die studie van Middelhoogduits. Taalgeskiedenis waarmee in die tweede studiejaar 'n begin gemaak is, word voortgesit. Insteede van die letterkunde van die negentiende eeu word die letterkunde van die Barok tot die Klassiek bestudeer en word daar ook aandag aan moderne letterkunde gegee.

Sowel in die tweede as in die derde studiejaar skryf die student drie drie-uur vraestelle aan die einde van die akademiese jaar waarvan een altyd oor taalkunde handel, een oor letterkunde en een oor die interpretasie van voorgeskrewe werke.

Nagraadse kursusse

Waar die benadering in die voorgraadse kursusse sowel prakties as wetenskaplik is, is die benadering in die nagraadse kursusse suiwer akademies-wetenskaplik.

Vir die Honneursgraad kies die student vier kursusse uit 'n wye spektrum van kursusse wat aangebied word. Die leerplan behels ouer Germaanse tale soos Middelhoogduits, Oudhoogduits of Goties, 'n besondere skrywer, 'n besondere letterkundige epog of 'n besondere genre. 'n Kursus in Middelhoogduits is hier verpligtend. Op magistervlak het die student 'n keuse. Hy kan òf drie kursusse wat afsonderlik skriftelik geëksamineer word kies òf twee kursusse en 'n verhandeling oor 'n onderwerp van sy eie keuse. Op doktorsvlak word 'n proefskrif vereis.

Vir die Afrikaner het Duits 'n besondere waarde omdat dit die herkoms van baie Afrikaanse en Nederlandse taalverskynsels en woorde verklaar. Terwyl Afrikaans 'n besonder eenvoudige struktuur het, aangesien feitlik alle fleksies en uitgange verdwyn het, het Duits 'n besonder sintetiese, gekompliseerde struktuur met geweldig baie vorme en uitgange. Juis daarin is die besondere vormende waarde van Duits geleë. Dit dwing die gebruiker tot presiese en suiwer gedissiplineerde uitdrukking en denke. 'n Nagraadse studie kan die student tot òf 'n taal- òf 'n literatuurwetenskaplike vorm wat as navorser of/en universiteitsdosent 'n bydrae tot die geesteswetenskap kan lewer.

ENGLISH

General

English is offered as a subject both for degree and for diploma purposes. It is a three-year major course for BA and can also be taken in conjunction with other courses such as Communications, Music and Library Science.

The level at which the courses are offered is English Higher Grade. English is the second language for the majority of the students, but a high level of proficiency is required of students intending to study and especially to major in English. The students' linguistic, cultural and religious background is, of course, taken into consideration to some extent. In order to stress *speech* the tutorial system plays an important rôle in the teaching in the Department. Students have weekly tutorials (in small groups) during which they have ample opportunities to present essays, join in discussions and ask for help if necessary.

1. Courses offered

As a degree subject, English is offered at two levels – practical and academic

1.1 *Practical English (IB)*

This is a one-year course aimed at improving a student's proficiency in English. The content of this course includes composition, comprehension, grammar and literature. Extensive use is made of the language laboratory for the teaching of pronunciation and grammar. In the tutorials individual

students are given intensive personal attention. This course *does not* give admission to English II, although a student may go on to English I after taking IB.

1.2 Academic courses

English as an academic subject may be taken at both the undergraduate and the post-graduate level.

The course at the undergraduate level consists of two parts:

1.2.1 Linguistics

1.2.1.1 Synchronic: The scientific study of language.

1.2.1.2 Diachronic: The historical study of language.

1.2.2 Literature

1.2.2.1 Poetry

1.2.2.2 Drama

1.2.2.3 The novel

Most important authors and periods are covered in the course of three years' study.

1.3 Content of courses

1.3.1 English I

The course involves three written papers and an oral examination:

Paper 1 – Novel and Poetry

Paper 2 – Drama

Paper 3 – Language (linguistics, Phonetics and History of the Language)

Paper 4 – Oral examination (Literature)

1.3.2 English II

The course involves three written papers and an oral examination:

Paper 1 – Poetry

Paper 2 – Novel and Drama

Paper 3 – Language (Phonology and Middle English)

Paper 4 – Oral examination (Drama)

1.3.3 English III

The course involves three written papers and an oral examination:

- Paper 1 – Poetry
- Paper 2 – Novel and Drama
- Paper 3 – Language (Linguistics and Old English)
- Paper 4 – Oral examination (Poetry)

1.3.4 Honours

The course comprises five written papers, viz. Poetry, Drama, the Novel, Criticism and Linguistics.

1.3.5 M.A.

The M.A.-course can consist of either:

- 1.3.5.1 A written paper and a dissertation on a literary or linguistic subject;
- or
- 1.3.5.2 Three papers.

1.3.6 D. Litt.

A thesis on a literary or linguistic subject.

2. Career possibilities

- 2.1 Teaching: Various diploma courses are offered, including a graduate diploma (HED (G)). Non-graduate diplomas include the HED-course (a four-year diploma course which entitles the candidate to teach in a high school).
- 2.2 Journalism: English is a useful major subject to take in conjunction with a degree in Communications.
- 2.3 Translation: English is a pre-requisite for training in translation.
- 2.4 Library Science: English is most useful to the aspiring librarian.
- 2.5 Any other career (such as acting and the Diplomatic Service) where linguistic skills are required.

FRANS

1. Ook in Suid-Afrika is ons in toenemende mate bewus daarvan dat Frans 'n dinamiese wêreldtaal is wat hom laat geld op baie terreine soos die lettere en kuns, die diplomاسie, die wetenskap, handel en tegniek. Daarom

word daar gepoog om aan die PU vir CHO veral 'n praktiese gebruikskennis van Frans aan die studente te gee. Om die rykdom van sy letterkunde met die grootste vrug te ontdek, moet die student die stadia van gebruiksvaardigheid in die taal doeltreffend deurloop.

2. Vereistes

Frans tot op matriekstandaard of 'n gelykwaardige sertifikaat is nodig om dié vak op universiteit te neem. Die deur word egter nie toegemaak vir diegene wat geen Frans op skool gehad het nie. Vir hulle word die kursus Spesiale Frans aangebied, wat op sy beurt weer toegang verleen tot Frans I. En indien 'n student bewys lewer van goeie aanleg in die taal, kan hy/sy deur ekstra vakansie-opdragte en na 'n kort kursus en 'n eksamen toelating kry om na Frans Spesiaal direk Frans II aan te bied.

3. Die belang van 'n kennis van Frans

Deur Frans te bestudeer en te ken, word ons in staat gestel om kennis te maak met 'n ryk en kosbare deel van ons Westerse kultuurerfenis. Hierdeur word ons toegerus met kultuurgoed wat verder uitgedra word in ons volk en waarmee ons eie kultuur vrugbaar verryk kan word. Dit is onbetwisbaar so dat buite die Anglo-Saksiese ervaringsveld oneindig baie gebeur waarvan ons moet kennis neem as ons nie ons eie karakter wil verloor nie.

Frans word met reg beskou as 'n universele gebruikstaal. In die huidige soeke na dialoog, kontak en kommunikasie neem Frans 'n heel unieke plek in – veral in Afrika.

4. Aanbieding

Dit spreek dus vanself dat die vereiste van gebruiksvaardigheid vir ons voorop staan in die aanbieding van die taal. Op dié wyse is die sprong na die ontmoeting met die letterkunde 'n natuurlike oorgang na direkte interpretasie. Om dié ervaring as 'n ryke beloning te geniet waardeur ons toegang kry tot een van die mooiste uitingsvorme waarmee die menslike gees begenadig is, moet geleidelik gekondisioneer word om die vreemde taal te assimileer. Daarom word baie aandag gegee aan individuele en groepsessies in taallaboratoriumwerk. Hier bied die poësie en by uitstek die Franse poëtiese lied (*chanson*) 'n aangrypende en lewende vorm van kennismaking met die taal. En gaandeweg maak die student hierdie taaluitingsvorme sy eie en vind hy toegang tot sulke belangrike moderne skrywers soos Camus, Robbe-Gril-

let en Prévert. In die afgelope dekade het 'n groot aantal van ons studente die voorreg gehad om met Franse studiebeurse hul studies in die Franse taal aan 'n Franse universiteit te gaan voortsit. Diesulkes lewer vandag 'n onskatbare diens aan ons land deur daardie kultuur in sy menigte uitingsvorme bevrugtend te laat inwerk op ons eie kultuurbodem.

LATYN

1. Latyn

Die vak behels 'n studie van die Latynse taal- en letterkunde (met spesifieke toespitsing op die klassieke en Christelike literatuur), asook 'n bestudering van die Romeinse geskiedenis en oudheidkunde.

Voornemende studente wat nog nie tevore met Latyn kennis gemaak het nie skryf vir die kursus *Latyn Spesiaal* in. Hierdie kursus word hoofsaaklik toegespits op die bestudering van die Latynse grammatika en sinsleer en daar word heelwat aandag geskenk aan die lees en vertaling van Latyn. Afgesien hiervan word 'n kort inleiding tot die Romeinse geskiedenis en oudheidkunde in hierdie kursus aangebied. Aangesien die student binne die bestek van die sowat sewe-en-twintig weke van die akademiese jaar wat aan lesings afgestaan word tot dieselfde peil moet kom as die student wat Latyn tot op matriekvlak geneem het en wat dus reeds vyf jaar met die vak besig is, spreek dit vanself dat die kursus volgelaai is en besondere eise aan die toegewydheid van die student stel.

Studente wat reeds Latyn as matriekvak geslaag het, kan direk inskryf vir Latyn I. In hierdie kursus word werke van twee van die belangrikste Romeinse skrywers, Cicero en Vergilius, bestudeer. Taalkundige en literêre studie word gekombineer en die formele onderrig van grammatika word beperk tot een lesingperiode per week. Dit is ook gebruikelik dat regstudente inleidende kennis maak met die geskrifte van een of meer van die Romeinse juriste (Regslatyn) en teologiese studente met die werk van een of meer van die kerkvaders (patristiese Latyn). Afgesien hiervan word aandag geskenk aan 'n periode uit die Romeinse geskiedenis en onderwerpe uit die oudheidkunde.

'n Omvangryker en indringender studie van belangrike Romeinse literêre werke (poësie, prosa en drama) word in die tweede- en derdejaarkursusse aangebied. Ook hier is dit die oogmerk om die student se kennis van die Latynse taal- en letterkunde te slyp en hom sodoende op te lei as taal- en literatuurwetenskaplike. Daar is ook in hierdie kursusse 'n afdeling oor die ge-

skiedenis en oudheidkunde. Hierna volg die Honneurs-B.A., M.A. en D.Litt. (Vir verdere besonderhede kan die Jaarboek geraadpleeg word.)

2. Antieke Kultuurgeskiedenis

Die Departement Latyn bied verder, in samewerking met die departemente Grieks en Semitiese Tale 'n eenjarige kursus in Antieke Kultuurgeskiedenis. Hierdie kursus bied sowel aan die student wat vertrouwd is met hierdie tale as aan die student wat geen kennis daarvan het nie 'n interessante globale oorsig oor die belangrike kulture van die antieke wêreld.

3. Waarde

3.1 Vir die taal- en literatuurwetenskaplike bied die Latynse literatuur en taal 'n boeiende studieveld.

3.2 Latyn is noodsaaklik vir die regstudent en word dan ook in die volging van die meeste graadkursusse in die Regte vereis. Die Romeinse Reg is 'n belangrike bron van die Suid-Afrikaanse Reg en eerstehandse kennis van die primêre tekste is noodsaaklik vir 'n wetenskaplike bestudering van die Reg.

3.3 'n Kennis van Latyn is ook van nut vir die teologiese student, aangesien talle vroeg-Christelike en reformatoriese geskrifte in Latyn geskryf is.

3.4 'n Studie van Latyn rus die student toe vir 'n loopbaan in die onderwys.

3.5 'n Kennis van Latyn is verder nuttig vir die bestudering van die Romaanse tale (Frans, Italiaans, Spaans en Portugees) wat as dogtertale van Latyn beskou kan word.

3.6 Afgesien van die praktiese nut van die vak het die bestudering van Latyn 'n besonder sterk vormende waarde. Dit maak vir die student 'n venster oop op die klassieke kultuur en vorm hom as kultuurmens en geesteswetenskaplike. Dit slyp verder sy analitiese vermoë en stel besondere eise aan sy toewyding.

4. Vakkombinasies

Latyn kan met vrug gekombineer word met die studie van ander taal- en literatuurkursusse, byvoorbeeld Afrikaans-Nederlands, Engels, Frans, Duits en Algemene Taal en Literatuurwetenskap. Dit vind 'n besonder noue aansluiting by die studie van Grieks. Dit kan ook geïnkorporeer word as hoofvak in regs- en teologiese studie.